

* قدرت نرم

جوزف نای

برگردان: محمد حسینی مقدم

باشد. در طول تاریخ، نگرانی از سقوط و تغییر توازن قوا با کشمکش و اشتباه همراه بوده است. در حال حاضر که اتحاد جماهیر شوروی در حال سقوط می‌باشد و قدرت ژاپنیها رو به افزایش است، نظریه‌های گمراه‌کننده سقوط آمریکا و قیاسهای نادرست میان ایالات متحده و بریتانیای کبیر در اوآخر قرن نوزدهم، توجه ما را از این مسئله واقعی منحرف کرده است که چگونه قدرت در جهان سیاست در حال تغییر است.

بی‌تردید ایالات متحده در پایان قرن بیستم نسبت به موقعیتی که در سال ۱۹۴۵ داشت، از

*. مقاله حاضر برگردان متن زیر است:
Joseph S. Nye, Jr., "Soft Power", **Foreign Policy**, Fall 1990.

حال جنگ‌سرد به پایان رسیده است، آمریکاییها در تلاش هستند جایگاه خود را در جهان بدون تهدید شوروی تعریف کنند. آرای مردم نشانگر این است که نزدیک به نیمی از مردم معتقد به سقوط کشور آمریکا هستند. این عده، از یک سو به پرهیز از تعهدات بیش از حد بین‌المللی تأیید می‌کنند و از سوی دیگر علاقه‌مند به جانبداری از سیاستهای گمرکی می‌باشند.

در جهانی با وابستگی متقابل فزاینده، چنین توصیه‌ای نه تنها بی‌فایده است، بلکه می‌تواند منجر به همان افولی شود که در آغاز در صدد دفع آن بودند؛ از همین رو اگر قدرتمندترین کشور نتواند از عهده این امر برآید، پیامدهای آن برای جامعه بین‌الملل، می‌تواند غیرقابل جبران

دلار به طلا اتفاق افتاد.

در فرهنگ لغت قدرت چنین تعریف می شود: توانایی انجام کارها با کنترل دیگران، دیگران را واداشتن به انجام چیزی که مایل به انجام آن نیستند. از آنجا که توانایی کنترل دیگران همراه با در اختیار داشتن منابع مشخصی است، سیاستمداران و دیپلمات‌ها عوموماً قدرت را به عنوان در اختیار داشتن جمیعت، سرزمین، منابع طبیعی، وسعت اقتصادی، نیروهای نظامی و ثبات سیاسی تعریف می‌کنند، برای مثال، در اقتصادهای کشاورزی قرن هیجدهم اروپا، جمیعت یک منبع مهم قدرت به شمار می‌رفت، زیرا پایه و اساسی را برای گرفتن مالیات‌های بیشتر و تأمین نیروی نظامی فراهم می‌کرد.

در گذشته آزمون یک قدرت بزرگ به توانایی اش در جنگ بستگی داشت. گرچه امروزه، (تعریف قدرت) تأکیدش را بر غلبه و نیروی نظامی که پیشتر بدان واسطه مشخص می‌شد، ازدست می‌دهد، عوامل رشد اقتصادی، آموزش و فناوری از اهمیت بیشتری در قدرت بین‌المللی برخوردارند. این در حالی است که جغرافیا، جمیعت و مواد خام به عوامل کم اهمیت‌تری تبدیل می‌شوند.

در این صورت، آیا ما در حال ورود به «دوره ژاپنی» در سیاستهای جهانی هستیم؟ به طور یقین ژاپن با اتخاذ استراتژی «دولت داد و ستدگر» از سال ۱۹۴۵ به مراتب نسبت به استراتژی

قدرت کمتری برخوردار است. حتی پیش‌بینیهای محافظه کارانه نشانگراین است که سهم ایالات متحده از تولید جهانی که بعد از جنگ جهانی دوم به بیش از یک‌سوم تمام تولیدات رسیده بود، به کمتر از یک‌چهارم در دهه ۱۹۸۰ تقلیل پیدا کرده است. هر چند این تغییر نشان‌دهنده تأثیر مصنوعی جنگ جهانی دوم بود؛ برخلاف دیگر قدرتهای بزرگ، ایالات متحده به واسطه این جنگ توانمند شده بود. اما از آنجا که کشورهای دیگر سلامت اقتصادی خود را به دست آوردند، این برتری مصنوعی به تدریج روبه افول نهاد. واقعیت مهم این است که طی یک دهه و نیم گذشته سهم ایالات متحده از تولید جهانی نسبتاً پایدار بوده است. سورای رقابت آمریکا، متوسط سهم ایالات متحده از تولید جهانی را از اواسط دهه ۱۹۷۰ سالانه ۲۳ درصد اعلام می‌کند. سازمان سیا (CIA) با استفاده از ارقامی که قدرت خرید واحدهای پولی متفاوت را نشان می‌دهد، اعلام کرده که سهم آمریکا از تولید جهانی از ۲۵ در سال ۱۹۷۵ به ۲۶ در سال ۱۹۸۸ افزایش داشته است.

این مطالعات نشان می‌دهد که تأثیر جنگ جهانی در حدود ربع قرن به طول انجامید و بیشترین سقوط در سیستم آمریکا، تا اواسط دهه ۱۹۷۰ بوده است. در واقع، تغییر بزرگ تعهدات آمریکا با عقب‌نشینی رئیس جمهور نیکسون از ویتنام و پایان یافتن قابلیت تبدیل

زمینه قدرت نظامی و هم در زمینه جذبه ایدئولوژیکی در سطح جهانی دچار ضعف است. اگر اصلاحات اقتصادی مانع از سقوط شوروی شود، اگر ژاپن توانمندی نظامی تماماً هسته‌ای و متعارض را به پیش برد، یا اگر اروپا به صورت نمایشی هر چه بیشتر متعدد شود، این امکان وجود دارد که به وضعیت چندقطبی کلاسیک در قرن بیست و یکم بازگردیم. اما به استثنای چنین تغییراتی، ایالات متحده در مقایسه با کشورهای دیگر، مستعد دستیابی به بازه وسیع‌تری از منابع قدرت می‌باشد - نظامی، اقتصادی، علمی، فرهنگی و ایدئولوژیکی - و اتحاد شوروی ممکن است شأن ابرقدرتی خود را از دست دهد.

نظامی که در سال ۱۹۳۰ جهت ایجاد منطقه شکوفایی اقتصادی آسیای شرقی بزرگ‌تر اتخاذ کرد، موفق‌تر عمل کرده است. به عبارت دیگر، امنیت ژاپن در رابطه با همسایگان نظامی قوی‌تر خود، چین و اتحاد جماهیر شوروی، و اطمینان خاطر از مسیرهای دریایی اش، به شدت به حمایت ایالات متحده متکی شد. هر چند چین و شوروی ممکن است ضعیف شوند. این مشکلات حتی با پایان جنگ سرد از بین نخواهند رفت. با این حال فرد نباید به سرعت نتیجه‌گیری کند که همه گرایشات، متمایل به قدرت اقتصادی هستند یا متمایل به کشورهایی چون ژاپن می‌باشند.

مادر قبال تغییراتی که در توزیع منابع قدرت در دهه‌های آتی پیش رو داریم، چه می‌توانیم بگوییم؟ رهبران سیاسی اغلب از اصطلاح (چندقطبی) استفاده می‌کنند، بدین‌منظور بازگشت به موازنۀ میان برخی از دولتها با منابع قدرت تقریباً برابر را ادعا می‌کنند، درست همانند آنچه که در قرن نوزدهم بود. اما به نظر می‌رسد، در پایان این قرن چنین وضعیتی به وجود نیامده است، زیرا از منظر منابع قدرت تمام رقیبان بالقوه به استثنای ایالات متحده از جهتی دچار کاستی هستند. اتحاد جماهیر شوروی از نظر اقتصادی عقب افتاده است، چین یک کشور کم توسعه یافته باقی مانده است، اروپا فاقد وحدت سیاسی است و ژاپن هم در

جابجایی بزرگ در قدرت

قرن بیست و یکم ممکن است شاهد برتری مداوم آمریکا باشد، امامانابع قدرت در سیاستهای جهانی احتمالاً تغییرات عمده‌ای را به خود می‌بینند که دشواریهای جدیدی برای تمام کشورها در جهت تحقق اهدافشان به وجود خواهد آورد. اثبات قدرت در گروی منابع قدرت نیست، بلکه در توانایی تغییر رفتار دولتها دیگر است. از همین‌رو، مسئله مهم برای ایالات متحده این نیست که قرن بعدی را به عنوان ابرقدرتی که دارای بیشترین منابع می‌باشد، آغاز کند، بلکه مسئله مهم این است که تا چه

فراسوی مرزهای بین‌المللی، اعم از شرکتهای بزرگ یا گروههای سیاسی، در اوایل دهه ۱۹۷۰ به طور گستردۀ به رسمیت شناخته شد. حتی هنری کیسینجر، با اعتقاداتی که عمیقاً ریشه در سیاستهای موافذۀ قوا دارد، در سال ۱۹۷۵ در یک سخنرانی تصدیق کرد که «ما وارد دورۀ جدیدی می‌شویم، موضوعات پیشین بین‌المللی در حال فروریختن می‌باشند... جهان در ابعاد اقتصادی، انسانی و ارتباطات به هم پیوسته شده است». هر چند در اوایل دهه ۱۹۷۰ حال و هوای سیاسی آمریکا تغییر کرده است. اشغال سفارت آمریکا در تهران و تهاجم شوروی به افغانستان، نقش نیروی نظامی و اولویت دستور جلسه ستّی امنیتی را بار دیگر تأیید کرد. دورۀ ریاست جمهوری ریگان در اوایل دهه ۱۹۸۰ بر این گرایشات استوار بود. بودجه دفاعی ایالات متحده برای پنج سال دیگر بی‌درنگ افزایش یافت، کنترل تسليحات کم‌اهمیت شد و مخالفت مردمی با بازدارندگی هسته‌ای و سلاحهای هسته‌ای رشد کرد. سلاحهای نظامی متعارف به طور موفقیت‌آمیزی مورد استفاده قرار گرفت، هر چند بر علیه دولتهای فوق العاده ضعیف لیبی و گرانادا. تغییر دستور نشست سیاستهای جهانی، نگرانی دهه ۱۹۷۰ نسبت به وابستگی متقابل را بی‌اعتبار نمود و تأکید ستّی بر قدرت نظامی را به حالت اول باز گرداند. با این وجود، وابستگی متقابل به رشد خود ادامه

میزان ایالات متحده قادر خواهد بود محیط سیاسی را کنترل و کشورهای دیگر را به انجام آنچه می‌خواهد، وادار کند. برخی گرایشات در سیاستهای جهانی براین باور هستند که در آینده برای هر قدرت بزرگی، کنترل محیط سیاسی دشوارتر خواهد شد. مشکل ایالات متحده بیشتر توزیع عمومی قدرت خواهد بود، تا چالش برآمده از قدرت اصلی دیگر. همان‌طور که بریتانیای قرن نوزدهم با رقبای جدیدی روپرتو شد، در قرن بیست و یکم نیز ایالات متحده با چالش‌های جدیدی مواجه می‌شود.

به تناسب پیچیده‌تر شدن سیاستهای جهانی، قدرت دولتهای اصلی جهت دستیابی به اهداف خود تقلیل خواهد یافت. برای فهم اینکه امروزه چه اتفاقی در ایالات متحده در حال وقوع است، تمايز میان قدرت داشتن بر کشورها و قدرت داشتن بر نتیجه‌ها باید مشخص شود. با وجود این که آمریکا هنوز قدرت نفوذی بر کشورهای خاصی دارد، اما نفوذ آن بر کل سیستم کاهش یافته است. ایالات متحده به طور یک جانبه، به خوبی از عهده دستیابی به اهدافش برنمی‌آید، اما ایالات متحده تنها کشوری نیست که با این وضعیت روبروست، تمام دولتهای بزرگ به ناچار با تغییر ماهیت قدرت در سیاستهای جهانی روپرتو خواهند شد.

البته چنین تغییراتی کاملاً جدید نیستند. برای مثال رشد سریع عملکرد بازیگران غیردولتی در

داد و جهان دهه ۱۹۸۰، شبیه جهان ۱۹۵۰ نبود. پاسخ مناسب به تغییرات پیش آمده در سیاستهای جهان امروز دست کشیدن از دغدغه‌ستی موازنۀ قدرت نظامی نیست، بلکه قبول محدودیتها و هماورد ساختن آن با بینشی درباره وابستگی متقابل است. در دیدگاه سنتی، دولتها تنها بازیگران مهم در سیاستهای جهانی به شمار می‌روند و در عمل تنها چند دولت مقنطر موضوع سیاستهای جهانی هستند. اما امروزه، دیگر بازیگران به طور روزافزون از اهمیت برخوردارند. شرکتهای چندملیتی دارای منابع اقتصادی چشمگیری هستند، هر چند فاقد قدرت نظامی می‌باشند. امروزه ۳۰ شرکت با همدیگر دارای فروش سرانه‌ای هستند که از تولید ناخالص ملی ۹۰ کشور بیشتر است. در دهه ۱۹۸۰، سود سرانه آی بی ام و گروه رویال داچ شل با یکدیگر از بودجه حکومت مرکزی کلمبیا، کنیا، یا یوگسلاوی بیشتر بود. گاهی اوقات شرکتهای چندملیتی نسبت به دولتها دیگر در تحقق بخشیدن به اهداف کشور بیشتر مطرح می‌باشند. تولید خارجی چنین شرکتهایی متجاوز از ارزش کل تجارت بین‌المللی است. در یک بستر منطقه‌ای، داشتن تصویری از منازعات خاورمیانه بدون درنظر گرفتن قدرتهای بزرگ کافی نیست، زیرا چنین توصیفی، از سازمانهای تروریستی، کمپانیهای نفتی و گروههای مذهبی سخن نمی‌گفت. مسئله این نیست که آیا مالیات بر نفت و صرفه جویی در خانه تشویق

استفاده می‌کنند؛ همین رهبران از جایی که حوزه یک مسئله بهترین شیوه پیوند منافع آنها را تعریف می‌کنند، استقبال می‌کنند.

همان‌طورکه ابزارهای قدرت تغییر می‌کنند، استراتژیها نیز تغییر می‌کنند. سنت گرایان هدف از امنیت و ابزار نیروی نظامی را مرتبط با استراتژی موازنگه کننده قدرت در نظر می‌گیرند. دولتهایی که خواستار حفظ استقلال خویش در قبال تهدید نظامی هستند، به منظور محدود کردن قدرت نسبی دولتهای دیگر از استراتژی موازنگه بخشن تبعیت می‌کنند. هر چند امروزه، مسائل اقتصادی و زیست‌محیطی در بردارنده اجزای بسیار زیادی از امتیاز متقابل هستند که تنها از طریق همکاری میسر می‌باشد. این مسائل اغلب برای انتخاب مجدد رهبران سیاسی اهمیت بسیاری دارند. امروزه ریاست جمهوری فرانسه در رشد اقتصادی فزاینده آلمان دخالت نخواهد کرد، زیرا رشد آلمان برای رشد اقتصادی فرانسه بسیار مهم است. تصمیم فرانسه مبنی بر صرف نظر کردن از سیاست اقتصادی مستقل و باقی ماندن در نظام پولی اروپا در آغاز دهه ۱۹۸۰ نمونه‌ای از این بهم پیوستگی است.

محاسباتِ ستّی سیاستهای جهانی اغلب از نظامی بین‌المللی صحبت می‌کنند که پیامد استراتژیهای توازن‌بخش دولتهاست. اگرچه دوقطبه‌ی و چندقطبه اصطلاحات مفیدی است، اما امروزه در عرصه‌های متفاوت سیاستهای

کند و با بهبود بخشیدن همکاری در نهادهای شبیه آژانس بین‌المللی انرژی، این هدف را محقق سازد.

نیروی نظامی در یک نظام خودیاری به صورت شکل نهایی قدرت باقی می‌ماند، هرچند که استفاده از زور برای دولتهای بزرگ مدرن نسبت به سده‌های قبل هزینه بیشتری دربردارد. ابزارهای دیگری از قبیل ارتباطات، مهارت‌های سازمانی و نهادی و کنترل کردن وابستگی متقابل مهم شده‌اند. وابستگی متقابل برخلاف برخی پیچ‌وتابهای ظاهری به معنای همگونگی نیست، بلکه اغلب به معنی وابستگی دوجانبه متوازن شده نابرابر می‌باشد. درست همان‌طور که دلیستگی کمتریکی از دو عاشق ممکن است موجب نفوذ یکی بر دیگری شود، دولتی که از آسیب‌پذیری کمتری نسبت به دولت دیگر برخوردار است، ممکن است از تهدیدات زیرکانه، به عنوان منبع قدرت در روابط با یکدیگر استفاده کند. به علاوه، وابستگی متقابل در حوزه‌های مختلفی چون امنیت، تجارت و امور مالی اغلب به طور متفاوتی به حالت تعادل درآمده است. از همین رو زمانی که دولتی کم و بیش آسیب‌پذیرتر از دولت دیگر است، ایجاد و مستحکم کردن پیوندهای میان مسائل (مشترک) هنر بازی قدرت می‌باشد. رهبران سیاسی از نهادهای بین‌المللی برای بهبود بخشیدن یا سست کردن چنین پیوندهایی

دولتها آشکارا در معرض خطر قرار دارد، اما در بسیاری از سیاستهای جدید جهانی بقای فیزیکی مبرم ترین مسئله نیست.

تبديل شوندگی قدرت

تجزیه سیاستهای جهانی به حوزه‌های بسیار متفاوت تبدل شوندگی منابع قدرت را کمتر کرده است، یعنی قابلیت انتقال از حوزه‌ای به حوزه دیگر کمتر شده است. پول تبدل شونده است، به این معنا که به آسانی می‌توان آن را از واحد پولی به واحد پولی دیگر تبدل کرد. تبدل شوندگی قدرت نسبت به پول عمدتاً کمتر بوده است، اما این تبدل شوندگی قدرت حتی امروزه نیز نسبت به گذشته بسیار کم است. در قرن هیجدهم یک پادشاه با یک خزانه پُر می‌توانست برای تصرف اراضی جدید لشکری را تدارک ببیند، که از قبل این کار، می‌توانست خزانه خود را بیشتر کند. اما اساساً استراتژی فردریک دوم پادشاه پروس بود، برای مثال زمانی که وی در سال ۱۷۴۰ سرزمین سیلسیا را که متعلق به اتریش بود، اشغال کرد.

هرچند، امروزه برای قدرتهای مدرن و بزرگ استفاده مستقیم از زور برای هدف اقتصادی عموماً بسیار خطرناک و هزینه‌بردار می‌باشد. حتی با اندک تعدی و تجاوزی، ممکن است انتقال منابع قدرت اقتصادی به منابع قدرت نظامی بسیار هزینه‌بردار باشد. برای مثال می‌توان

جهانی شاهد پراکندگیهای متفاوتی از قدرت هستیم... که این همان ساختار متفاوت قدرت است. قدرت نظامی، به ویژه قدرت هسته‌ای، که پراکندگی اش به شدت دوقطبی باقی مانده است. منابع اقیانوسی، پول، فضای، کشتیرانی و خطوط هوایی هر یک از توزیع قدرت متفاوتی برخوردار هستند. همان‌طور که قدرت دولتها نسبت به هم متفاوت است، به همان شکل اهمیت بازیگران غیردولتی در حوزه‌های متفاوت با یکدیگر فرق می‌کند. برای نمونه، سیاستهای بدھی بین‌المللی بدون توجه به قدرت بانکهای خصوصی درک نمی‌شوند. اگر می‌شد قدرت نظامی را آزادانه به حوزه‌های اقتصادی و زیست محیطی انتقال داد، در این صورت تفاوت ساختارها مهم نبودند؛ و نظام سلسله مراتبی سرتاسری که به وسیله قوای نظامی تعیین می‌شد، ممکن بود بتواند بروندادهای سیاستهای جهانی را به دقت پیش‌بینی کند. اما امروزه قدرت نظامی هزینه‌بردارتر و از قابلیت انتقال کمتری نسبت به زمانهای قبل برخوردار است. از همین رو سلسله مراتبهایی که مسائل گوناگون را مشخص می‌کنند، متنوع‌تر هستند. بازیهای سیاستهای جهانی بازیگران متفاوتی را با خوارهای خرد ریزه مختلف احاطه کرده است. آنها می‌توانند بردها را در میان میزها جابه‌جا کنند، اما اغلب با یک تخفیف قابل ملاحظه، بازی نظامی و ساختار فرآگیر موافق قوا زمانی مسلط می‌شود که بقای

ایالات متحده در چانه زنی با متحданش می‌باشد. در مجموع نیاز متحدان به صیانت موجب تقویت نفوذ آمریکا می‌شود و حتی با کاهش تهدید شوروی نیز ممکن است تداوم یابد. در طی دوران جنگ سرد ایالات متحده اغلب نگران سست عهدی متحدانش بود و در تلاش برای مهار تهدید محسوس شوروی از قربانی کردن برخی منافع اقتصادی خود فروگذار نکرد. علی‌رغم کاهش تهدید شوروی، متحدان ایالات متحده بیش از ایالات متحده نگران هستند و این امر ممکن است این کشور را قادر سازد تا از آنها (متحدانش) مطالبات بیشتری درخواست کند.

درجahan بعداز جنگ سرد، برای یک سیاست موفق، در نظر گرفتن ابزارها و استراتژیهای موازنۀ قدرت ضروری است. اما در جهان مدرن عناصر جدیدی هستند که قدرت را جدای از همه قدرتهای بزرگ پراکنده می‌سازند. از همین‌رو، هر استراتژی که می‌خواهد موفق باشد باید تغییر و تداوم را با هم درآمیزد. قدرتهای بزرگ امروز، نسبت به گذشته، برای دستیابی به اهداف خود کمتر قادر به استفاده از منابع قدرت سنتی هستند. به دلایل زیادی بازیگران غیردولتی و دولتها کوچک قدرتمندتر شده‌اند. حداقل پنج دلیل برای این پراکنده‌گی قدرت مطرح شده است: وابستگی متقابل اقتصادی، بازیگران فراملی، ناسیونالیسم

گفت، هیچ مانعی بر سر راه ژاپن جهت گسترش سلاحهای هسته‌ای و متعارف مهم وجود ندارد، اما هزینه سیاسی این امر هم در ژاپن و هم در واکنش کشورهای دیگر قابل توجه است. ممکن است نظامی شدن به جای اینکه توانایی ژاپن را برای رسیدن به اهداف خود افزایش دهد، نتیجه عکس داشته باشد.

از آنجایی که قدرت یک رابطه است، به وسیله تعریف است که قدرت به برخی زمینه‌ها اشاره می‌کند. تبدیل شوندگی روبه افول به این معنی است که مشخص کردن زمینه و متن در برآورد قدرت واقعی که می‌تواند از منابع قدرت حاصل شود، پیوسته مهم می‌باشد. بیش از هر کند.

زمانی باید پرسید قدرت برای چه؟ هنوز هم در همین زمان، تبدیل شوندگی قدرت تا حدی باقی‌مانده است، زیرا سیاستهای جهان فقط تغییر جزئی کرده است و دستورالعمل سنتی جغرافیایی سیاسی هنوز هم باقی است و به زیست خود ادامه می‌دهد. نقش صیانت از نیروی نظامی تنها دارایی باقی‌مانده در چانه زنی میان دولتها می‌باشد. برای مثال وابستگی دولتها محافظه کار تولیدکننده نفت به ایالات متحده برای تأمین امنیت خود، موجب شد نفوذ آنها بر ایالات متحده در طول بحران نفتی سال ۱۹۷۳ کاهش یابد. ایالات متحده هنوز هم تضمین‌کننده نهایی امنیت نظامی اروپا و ژاپن است و خود این نقش، منبع قدرت چانه زنی

را برای کنترل بازارهای سرمایه خود، فرسوده ساخته است. در سال ۱۹۷۵، بازارهای داد و ستد

خارجی روزانه حدود ۱۰-۱۵ میلیارد دلار جابه جا می شد، تا سال ۱۹۸۶ آنها ۲۰۰ میلیارد دلار جابه جا کردند.

حکومتها می توانند در چنین بازارهای مداخله کنند؛ اما اگر از عهده این کار برنیایند، هزینه های گرافی را در رشد اقتصادی خود متحمل خواهند شد و نتایج نامطلوبی را متقبل می شوند. برای مثال، تلاش های حکومت ایالات متحده در دهه ۱۹۶۰ برای کنکردن صدور سرمایه به وسیله شرکتهای چندملیتی مستقر در آمریکا این شرکتهای راه نگهداری و قرض دادن دلار در خارج از ایالات متحده ترغیب کرد. نتیجه آن رشد سریع بازارهای واحد پول اروپا خارج از کنترل ایالات متحده بود.

همان گونه که دولتها راه و روش دستیابی و تعقیب منافع ملی خود را تحمیل می کنند، بازیگران افراطی در آغاز به راه و روشی که چنین منافعی طبق آن تعریف می شوند، تأثیر می گذارند. سرمایه گذاریهای فرامملی منافع جدیدی را به وجود می آورد و ائتلافات سیاستهای جهان را پیچیده ترمی کند. برای نمونه، کارخانه هوندای آمریکا به طور ثابت در داخل بازار ماشین آمریکا در گردش است. هوندای آمریکا از آغاز دهه ۱۹۹۰ در نظر دارد سالانه پنجاه هزار ماشین به

ژاپن صادر کند. هم اکنون مقامات آمریکا به

در دولتهای ضعیف، گسترش فن آوری و تغییر مسائل سیاسی.

مشکلهای جدید حمل و نقل و ارتباطات بر وابستگی متقابل اقتصادی تأثیر انقلابی از خود بر جای گذاشته است. یک قرن پیش رفتن به آن

سوی آتلانتیک دو هفته به طول می انجامید؛ در سال ۱۹۲۷، چارلز لیندبرگ این مسیر را در ۳۳ ساعت طی نمود؛ امروز، هواپیمای گنکورد طرف ۳ ساعت و نیم این مسیر را پرواز می کند. مخابراتهای از راه دور جدید هستند و در دهه گذشته ماهواره ها و کابلهای فیبرنوری تماسهای فرامرزی را به ده برابر افزایش داده اند. افول هزینه های حمل و نقل و ارتباطات، بازارهای جهانی را از اساس دگرگون ساخته و توسعه همکاریهای فرامملی انتقال دهنده فعالیت اقتصادی به فراسوی مرزهای ملی را شتاب بخشیده است. در همه اقتصادهای مهم، آنچه اهمیت بیشتری دارد، پیشی گرفتن تجارت جهانی با سرعتی بیشتر از تولید جهانی است. نقش تجارت در اقتصاد ایالات متحده، در طول دو دهه گذشته به بیش از دو برابر رسیده است. تغییرات بازارهای ملی حتی حیرت انگیزتر هستند. جریانهای بین المللی پول ۲۵ برابر میانگین تجارت روزمره کالاهای جهان است. گسترش سریع بازارهای اوراق قرضه و واحد پول اروپایی (واحدهای پولی که کشورهای خودشان را در بنی گیرد) توان اقتدارهای ملی

نیروهای نظامی در امپراطوریهای مستعمراتی موفق بودند و حکم می‌راندند. در سال ۱۹۵۳، ایالات متحده با یک اقدام کوچک پنهانی توانست شاه ایران را به مسیر قدرت بازگردنده. هر چند تصور اینکه چه تعداد نیروی نظامی برای بازگرداندن شاه در ایران ناسیونالیست و به لحاظ اجتماعی بسیج شده سال ۱۹۷۹ مورد نیاز بود، دشوار است. ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی فهمیدند که هزینه نگهداری نیروی نظامی در ویتنام و افغانستان چقدر هنگفت است. علت هر یک از این موارد بیشتر هزینه برداربودن حکومت خارجیان بر افراد متخصصی بود که حاضر به تحمل سلطه بیگانگان نبودند.

دلیل دیگری که برای پراکندگی قدرت مطرح است، گسترش فن آوری جدید می‌باشد که قابلیتهای دولتهای عقب‌مانده را افزایش داده است. در حالی که ابرقدرتها رهبری گسترش فن آوری نظامی را در اختیار خود گرفته‌اند. اما آنچه سبب شد مداخله منطقه‌ای نسبت به دهه ۱۹۵۰ هزینه بردارت شود، عواملی بود که بسیاری از کشورهای جهان سوم در دهه ۱۹۹۰ توانستند به کار بزنند. به علاوه، حداقل ۱۲ دولت جهان سومی، صنایع مهم صادرکننده تسليحات را در اختیار دارند. در عین حال، بسیاری از خریداران تسليحات نظامی با تنوع بخشنیدن به خریدهای خود در صدد برآمده‌اند تا از این طریق بر فروشندگان مهم و منحصر به فرد تسليحات

اروپاییها فشار وارد می‌کنند تا بازار خود را بر روی اتومبیلهای ژاپنی تولید شده در آمریکا بگشاینند. به عبارت دیگر، سرمایه‌گذاریهای فراملی منفعت آمریکا را تغییر داده است. مورد آمریکا استشنا نیست. فرانسه ورود اتومبیلهای فرانسوی را به ۳٪ بازار فرانسه کاهش داد و همین طور سرمایه‌گذاری کمپانیهای ژاپنی را در فرانسه محدود کرد. زمانی که تولیدکنندگان ژاپنی اتومبیل شروع به برپایی طرحهایی در کشورهای اروپایی کردند، که توان صدور اتومبیل به فرانسه را داشتند، حکومت فرانسه محدودیتهای خود را لغو کرد. و سرمایه‌گذاری فراملی یک سیاست پایدار فرانسوی را تغییر داد. پراکندگی قدرت نزد بازیگران فراملی حقیقی و پیچیده‌تر شدن منافع ملی احتمالاً تداوم پیدامی کند، اگرچه در بسیاری از مقایسه‌های منابع قدرت دولتهای بزرگ به شمار نمی‌آید.

نوگرایی، شهری شدن و ارتباطات رو به افزایش در کشورهای در حال توسعه نیز قدرت را از حکومت به بازیگران شخصی پراکنده ساخته است. امروزه از آنجا که ناسیونالیسم بیداری اجتماعی را در دولتهای ضعیف یا فقیر برانگیخته است، لذا به کارگیری قدرت نظامی نسبت به گذشته دشوارتر شده است. بسیج اجتماعی رو به رشد، مداخله نظامی و سلطه خارجی را پُرهزینه تر می‌کند. قدرتهای بزرگ قرن ۱۹ با در اختیار داشتن خیل عظیمی از

دیگر هزینه‌های بالقوه مداخلات منطقه‌ای قدرتهای بزرگ را افزایش می‌داد. فن‌آوری همچنین قدرت گروههای غیردولتی را افزایش می‌دهد. برای مثال، موشکهای دستی ضدهوایی که به چریکهای افغان کمک کرد و بمبهای پلاستیکی جدید که برای تروریستها ابزار کارآمدی هستند.

با تغییر ماهیت مسائل در سیاستهای جهانی، توانایی قدرتهای بزرگ با توجه به منابع قدرت سنتی که برای کنترل محیط خود در اختیار دارند، در حال رنگ باختن است. اهمیت بحث در این است که این مسائل امروزه دولتها را به رقابت بر علیه دیگری برنمی‌انگیزد؛ در عوض اینها مسائلی هستند که همه دولتها در تلاش هستند تا بازیگران غیردولتی فرامملی را کنترل کنند. راه حل‌های بسیاری از مسائل اخیر وابستگی متقابل فرامملی درگرو اقدام دسته جمعی و همکاریهای بین‌المللی می‌باشد. این مسائل عبارت‌اند از تغییرات زیست محیطی (باران اسیدی و گرم شدن جهان)، بیماریهای همه‌گیر از قبیل ایدز، تجارت غیرقانونی مواد مخدر و تروریسم. چنین مسائلی فرامملی هستند، زیرا ریشه‌های داخلی دارند و مرزهای بین‌المللی را درمی‌نورند. مانند حادثه هسته‌ای در چرنوبیل در اتحاد جماهیر شوروی که ثابت کرد حتی یک مسئله داخلی همچون اینمی راکتورهای هسته‌ای ناگهان می‌تواند فرامملی شود.

هر چند نیروی قهرآمیز گاهی ممکن است

نظمی اعمال فشار کنند. زمانی که تسليحات از بیرون تأمین می‌شود، فروشنده اغلب از طریق کمکهای فنی، قطعات یدکی و تعویض آنها اعمال فشار کرده است. رشد صنایع تسليحاتی محلی این اهرم فشار را تغییر داده است. به علاوه، بیشتر کشورها به دنبال دستیابی به قابلیتهای تسليحاتی پیشرفت‌هه هستند. امروزه حدود ۲۰ کشور قابلیت تولید سلاحهای شیمیایی را در اختیار دارند و تا سال ۲۰۰۰ پیش‌بینی شده است که ۱۵ کشور جهان سومی تولید‌کننده موشکهای بالستیک خودشان خواهد بود. زمانی که قرارداد منع گسترش سلاحهای هسته‌ای در سال ۱۹۶۸ منعقد شد، پنج دولت، بمب هسته‌ای در اختیار داشتند، اما پیش از آن، هند، اسرائیل، پاکستان و آفریقای جنوبی برخی از قابلیتهای هسته‌ای خود را گسترش داده‌اند. در دهه بعد آرژانتین، برزیل و چند دولت دیگر نیز ممکن است قابلیتهای هسته‌ای نظامی خود را گسترش دهند. هر چند که برخورداری اندک از سلاحهای هسته‌ای موجب نمی‌شود که این دولتها مدعی قدرت جهانی باشند، بلکه به دست داشتن چنین قابلیتی ممکن است خطراتی را که آنها پیش‌روی خود دارند، افزایش دهد. به ویژه، در صورتی که همسایگانشان همان هدف را دنبال کنند، یا زمانی که سلاحها به دست گروههای شورشی یا تروریستی افتاد. به عبارت دیگر، توان هسته‌ای به قدرت منطقه‌ای این دولتها می‌افزود و از سوی

بین المللی اهمیت بیشتری می‌یابند. قدرت در حال گذار از «غنای ثروت» به «غنای اطلاعات» می‌باشد.

اطلاعات بیش از پیش افروزنده شود، اما انعطاف‌پذیری برای اقدام اولیه بر روی اطلاعات کمیاب است. اطلاعات تبدیل به قدرت می‌شوند، به ویژه پیش از آنکه پراکنده شوند. از این‌رو توانایی پاسخگویی بهنگام به اطلاعات جدید یک منبع مهم قدرت به شمار می‌رود. با ظهور اقتصاد مبتنی بر اطلاعات، مواد خام از اهمیت کمتر و مهارت‌ها و انعطاف‌پذیری سازمانی از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شوند. چرخه‌های تولید در حال کوتاه‌شدن هستند و فن آوری روبرو سوی نظامهای تولید با انعطاف بالا دارد، به نحوی که تولیدات دستی سنتی می‌توانند مشمول طرحهای صنعتی جدید قرار گیرند. ژاپن چنین فرایندهای منعطف صنعتی را به طور خاص درپیش گرفته است؛ ایالات متحده و اروپا نیاز به انجام کارهای بیشتری دارند و اتحاد جماهیر شوروی و چین به شدت از دیگران عقب افتاده‌اند.

پاسخ به موقع به اطلاعات تنها شامل صنعت نمی‌شود، بلکه خدمات مهمی از قبیل حمل و نقل، بیمه و بانکداری رانیزدربرمی‌گیرد. در گذشته، بازارهای دلیل محدودیتهای ارتباطی و حمل و نقلی میان فروشنده‌گان و خریداران تعریف می‌شد، اما امروزه ابزارهای جدید ارتباطی اطلاعات فوری و ضروری را در مورد

ایفای نقش کند، اما ابزارهای سنتی قدرت برای سروکارداشتن با معماهای سیاست چندان کافی به نظر نمی‌رسد. منابع جدید قدرت، از قبیل

توانایی برقراری ارتباطات کارآمد و توانایی گسترش بخشیدن و به کارگیری نمادهای چندجانبه، ممکن است مرتبط باشد. علاوه بر این، دولتهای کوچک و ضعیف که به طور کامل از پس مشکلات داخلی زیست محیط، بهداشت و مواد مخدر خودشان برنمی‌آیند، اغلب نیاز به همکاری دارند. برای مثال، ایالات متحده نمی‌تواند از منابع قدرت سنتی خود برای واداشتن کشور پرور جهت کاهش تولید کوکائین استفاده کند، اگر یک حکومت ضعیف پروئی نتواند باندهای خصوصی دلالان مواد مخدر را کنترل کند و اگر حکومت ایالات متحده از عهدۀ تأمین مطالبات آمریکاییها برنياید، ایجاد یک بازار فرامی برای کوکائین حتمی خواهد بود. توانایی هر یک از قدرتهای بزرگ برای کنترل پیرامون خود و دستیابی به آنچه خواهانش هستند، اغلب به آن اندازه‌ای نیست که شاخصهای قدرت سخت پیشنهاد می‌کردد.

هر چند منابع قدرت سنتی همکاری اقتصادی و نیروی قهرآمیز نظامی می‌توانند به چیرگی و غلبه بر تروریسم، مواد مخدر و مشکلات زیست محیطی فائق آیند.

تغییر ماهیت سیاستهای بین‌المللی اشکال ناملموس قدرت را با اهمیت‌تر ساخته است. همبستگی ملی، فرهنگ جهانی و نهادهای

۳۷۴

۳۷۴

سیاست خارجی اسلامی

۱۰

بعد دیگر ناملموس قدرت، برآمده از وابستگی متقابل می باشد. پراکندگی آشکار منابع اقتصادی گویای توازن قدرت میان دولتهای به هم وابسته نیست. از سوی دیگر نفوذ دولت به ظاهر قوی ترمکن است، به واسطه سازماندهی و تمرکز بیشتر همتای کوچکترش محدود شود.

این تفاوت کمک می کند تا بتوان موقفيت حیرت انگیز کانادا را در چانه زنی با ایالات متحده محاسبه کرد. به عبارت دیگر، اگر رابطه برای هر دو طرف سودمند باشد، این احتمال که طرف ضعیف تر ممکن است بر اثر فشار درهم شکند، اهرم فشار همتای به ظاهر قوی تر را محدود می کند. «قدرت بدھکار»، مدتی است که شناخته شده است: اگر فردی ۱۰,۰۰۰ دلار به

بانک بدھکار باشد، بانک نسبت به او قدرت دارد. اما اگر صدمیلیون دلار بدھکار باشد، اوست که نسبت به بانک قدرت دارد. اگر مکزیک یا برخی دولتهای حوزه کارائیب در بر طرف ساختن فقر و مشکلات داخلی خود بسیار ضعیف شوند، ایالات متحده ممکن است با یک دستورالعمل جدید در سیاست خارجی خود روبرو شود که شامل ورود طولانی تر مهاجران، موادمخدود و کالاهای قاچاق می باشد. شکست کشورهای در حال توسعه برای جلوگیری از نابودی جنگلهایشان که بر شرایط اقليمی جهان تأثیر می گذارد، از همین دست می باشد. در حال حاضر آن دسته از دولتهایی که

بسیار ضعیف هستند از قدرت نفوذگذاری

عالیق و گرایشات بازار، به سمع و نظر خریداران و فروشنده‌گان در سرتاسر جهان می رساند. ماهواره‌ها و کابلهای فیبر نوری پیوسته و بی‌درنگ، بینندگان صفحات کوچک سبزرنگ تلویزیونی در لندن، نیویورک و توکیو را به هم وصل می کند. چین و شوروی که مشارکت مهمی در این بازارهای معتبر فرامی ندارند، به طور جدی خود را از دسترسی به ابعاد ناملموس قدرت محروم می کنند. در اواخر دهه ۱۹۸۰، حکومتهاي دیگري از قبيل بریتانيا و ژاپن برای حفظ موقعیت خود در اين بازارهای مهم، مجبور شدند درخصوص رفع ممنوعیتهاي بازارهای پولی و عملیات مالی از ایالات متحده پیروی کنند.

تغییرات ناملموس در عرصه دانش بر قدرت نظامی نیز تأثیر می گذارد. به طور سنتی حکومتها در جاسوسی انسانی سرمایه گذاری کرده‌اند. اما در حال حاضر قدرتهاي مهمی همچون ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی مراقبتها و نظارتاهای الکترونیکی و فتوگرافیکی مداومی را از طریق فضا اعمال می کنند و این امر دسترسی سریع به اطلاعات متنوع نظامی، اقتصادی و سیاسی را برای آنها فراهم می سازد. کشورهای دیگر، از قبیل فرانسه شروع به ساخت ماهواره‌ای با ظرفیت و حجم اندک کرده‌اند که اطلاعات تجاری را ارائه می دهد، این در حالی است که ایالات متحده اطلاعاتی با حجم و تراکم انبوه را در اختیار دارد.

فهمیده اند اگر آنها علائق و باورهای فرزندان خود را شکل دهنده، قدرتشان به مراتب بیشتر و پایدارتر از مراقبت جدی و فعال خواهد بود. از همین رو، فیلسوفان و رهبران سیاسی مدت‌هاست، قدرت ایده‌های جذاب یا توانایی تنظیم دستورالعمل سیاسی و تعیین چارچوب مذاکره را به نحوی که شکل دهنده علائق دیگران باشد، درک کرده‌اند. توانایی تأثیرگذاری بر آنچه کشورهای دیگر بدان مایل اند، در زمرة منابع ناملموس قدرت از قبیل فرهنگ، ایدئولوژی و نهادها قرار می‌گیرد.

کشورهای دیگر می‌کاهند. غفلت اخیر ایالات متحده از کشورهای ضعیف جهان سوم، ممکن است توانایی ایالات متحده را برای تأثیرگذاری بر سیاستهای آنها در مورد مسائل جدید فرامی‌کاهش دهد و ایالات متحده ناگزیر خواهد بود از یک سو به قدرت متناقض نمایی که بیرون از آشفتگی اقتصادی و سیاسی رشد می‌کند و از سوی دیگر به ضعف کشورهای فقیر توجه بیشتری نشان دهد.

تغییر چهره قدرت

قدرت متقاعدکننده نرم درست به اندازه قدرت مرسوم سخت مهم است. اگر دولتی بتواند قدرتش را در نگاه دیگران مشروع جلوه دهد، برای رسیدن به خواسته‌هایش با مقاومت کمتری روبرو خواهد شد. اگر فرهنگ و ایدئولوژی دولتی جذاب باشد، دیگران با رغبت بیشتری از آن تبعیت خواهند کرد. اگر آن دولت بتواند هنگارهای بین‌المللی را هماهنگ و سازگار با جامعه خویش به وجود آورد، به احتمال کمتری مجبور به تغییر می‌شود. اگر دولتی بتواند از نهادهایی حمایت کند که سبب می‌شوند، دولتهای دیگر برای محدود کردن یا جهت‌دهی فعالیتهای خود به شیوه‌هایی که دولت برتر علاقه مند است، به آنها ارجاع دهنند، چشم پوشی از به کار گیری مخارج گزار قدرت سخت یا قهرآمیز ممکن می‌شود.

این گرایشات، روش دوم و جذاب تر اعمال قدرت را نسبت به شیوه‌های سنتی پیشنهاد می‌کند. یک دولت ممکن است به این دلیل که دولتهای دیگر خواهان پیروی از او هستند یا به خاطر توافق بر سر وضعیتی که به وجود آورنده نتایج مثبتی برای اوست، به نتایج دلخواه خود در سیاستهای جهانی دست یابد، از این رو، واداشتن دیگران به تغییر موارد، به خصوص به اندازه تنظیم دستورالعمل و ایجاد ساختار در سیاستهای جهانی مهم است.

این بعد دوم قدرت، زمانی اتفاق می‌افتد که یک کشور کاری کند تا کشورهای دیگر همان چیزی را بخواهند که او می‌خواهد، ممکن است قدرت نرم یا قدرت متقاعدکننده نامیده شود. در مقابل، قدرت مرسوم یا قدرت سخت وادر کردن دیگران به انجام کاری است که او می‌خواهد.

پدر و مادرهای نوجوانان مدت‌هاست

۰۱۰

۳۷۶

سیاست‌های اقتصادی ایران

۳۷۷

کمتر قهرآمیز، ملموس و قابل انتقال است. علاقه و تغییرات جدید مسائل سیاسی تأثیر بسزایی بر ماهیت قدرت و منابعی که آن را به وجود می‌آورند، داشته است. قدرت متقاعدکننده - واداشتن دیگران به خواستن چیزی که شما می‌خواهید - و منابع قدرت نرم - جذابت فرهنگی، ایدئولوژی، و نهادهای بین‌المللی - جدید نیستند. در دوره‌های اولیه جنگ سرد، اتحاد جماهیرشوروی از چنین منابع نرمی چون ایدئولوژی کمونیستی، افسانه اجتناب ناپذیری یا جبری بودن، و نهادهای کمونیستی فراملی بسیار بهره برد. امروزه گرایشات متعدد، منابع قدرت نرم و رفتار متقاعدکننده را که از اهمیت نسبتاً بیشتری برخوردارند، به وجود می‌آورند. انجام تغییرات در سیاستهای جهانی، موجب شده است که استفاده از قدرت، حداقل در میان قدرتهای اصلی، کمتر قهرآمیز شود. ابزارهای اخیر بازه قدرت از یادداشت‌های نظامی هستند تا قوه قهریه نظامی و تهدیدات اقتصادی. در دوره‌های پیشین، هزینه‌های قدرت قهرآمیز نسبتاً اندک بود. اقتصادها کمتر به هم وابسته بودند و نیروی نظامی مورد قبول همگان بود. در اوایل همین قرن ایالات متحده عده‌ای تفنگدار و مأموران مالیاتی را برای جمع آوری بدھیهای برخی از کشورهای حوزه کارائیب به آنجا فرستاد؛ اما در اثر شرایطی که به تازگی ایجاد شده است، استفاده مستقیم از نیروهای نظامی آمریکا بر علیه کشورهای کوچکی همچون نیکاراگوئه هزینه‌های بسیاری را به بار می‌آورد.

دستکاری وابستگی متقابل نیز تحت شرایط اخیر هزینه بردار است. وابستگی متقابل اقتصادی عموماً برای هر دو طرف مزایایی را به بار می‌آورد؛ در صورت دستکاری شدن، منجر به از هم گسیختگی رابطه می‌گردد و این می‌تواند بسیار هزینه بردار باشد. برای مثال، ژاپن ممکن است از ایالات متحده بخواهد تا کسری بودجه‌اش را جبران نماید، اما تهدید به خودداری کردن از خرید اوراق قرضه خزانه‌داری آمریکا احتمالاً موجب از هم گسیختگی بازارهای مالی و تولید هزینه‌های هنگفتی هم برای ژاپن و هم آمریکا می‌شود. از آنجا که استفاده از نیروی قهریه هزینه بردارتر شده است، آشکال کمتر تهدیدکننده قدرت به شدت جذب شده‌اند.

قدرت متقاعدکننده‌ی توافقی یک کشور در ایجاد موقعیتی است که کشورهای دیگر علاقه خود را براساس آن پیش نبرند یا منافع خود را به نحوی تعریف کنند تا با علاقه و منافع آن کشور همخوان و منطبق باشد. این قدرت همان‌گونه که از اصول و نهادهای رژیمهای بین‌المللی نشئت می‌گیرد، مایل است از منابعی چون جذابت فرهنگی و ایدئولوژیک نیز سرچشمه بگیرد. ایالات متحده از قدرت متقاعدکننده‌ی بیشتری نسبت به کشورهای دیگر برخوردار است. نهادهای حاکم بر اقتصاد بین‌الملل، از قبیل صندوق بین‌المللی پول و

فرهنگ آمریکا، دیگر منبع نسبتاً ارزان و مفید‌قدرت نرم آمریکاست. به وضوح، جنبه‌های مشخصی از فرهنگ آمریکا برای مردمان دیگر جذاب نیست و اینجا همیشه خطر تعصب

ورزیدن درست‌جش منابع فرهنگی قدرت وجود دارد. اما فرهنگ عامه آمریکایی به کارگرفته شده در تولیدات و ارتباطات، جذابت چشم‌گیری داشته است.

جوانان ژاپنی که هرگز در ایالات متحده زندگی نکرده‌اند، تن پوشاهای ورزشی به نام كالجهای آمریکایی به تن می‌کنند. تلویزیون نیکاراگوئه، حتی در حالی که حکومت با پارسیانهای مورد حمایت آمریکا می‌جنگید، برنامه‌های آمریکا را پخش می‌کرد. شبیه به همین، نوجوانان سوری شلوارهای جین آبی می‌پوشند و دنبال آهنگهای آمریکایی هستند. در شورش سال ۱۹۸۹ دانشجویان چینی از علامتها نمادین مجسمه آزادی استفاده کردند. علی‌رغم اعتراضات حکومت چین برعلیه مداخله ایالات متحده، شهروندان چینی همیشه به فرهنگ و دموکراسی آمریکا علاقه داشتند.

البته عنصر ابتدا و مذذدگی در رفتار عوامانه وجود دارد، اما این نیز درست است، کشوری که کانالهای ارتباطات مردمی غیرمتتمرکز را برای رساندن پیامهایش به آن سوی مرزها و تأثیربر علاقه دیگران، تأسیس می‌کند، از فرصت بیشتری برخوردار است. ایالات متحده طبق مطالعات پیشین سازمان علمی، فرهنگی و

توافقات عمومی بر سر تعرفه‌ها و تجارت مایل به به کارگیری اصول بازار آزاد و لیبرالی هستند که در مقیاس بالایی با ایدئولوژی و جامعه آمریکا انطباق و همخوانی دارد.

شرکتهای چندملیتی منبع دیگر قدرت مقاعده‌کننده هستند. نویسنده انگلیسی، سوزان استرنج، در سال ۱۹۸۸ در کتاب خود به نام

دولتها و بازارها این استدلال را مطرح کرد که قدرت ایالات متحده در اقتصاد جهانی به عنوان دستاورده از تولید فراملی افزایش پیدا کرده است: واشنگتن ممکن است مقداری از اقتدار خود را نسبت به شرکتهای فراملی آمریکایی از دست داده باشد، اما مدیران آنها هنوز گذرنامه آمریکایی با خود حمل می‌کنند، هنوز در دادگاههای آمریکا مورد بازخواست قرار می‌گیرند و هنوز هم در جنگ یا هر امر اضطراری ملی، اول از واشنگتن دستور می‌گیرند. همچنین (حکومت) ایالات متحده نسبت به بسیاری از شرکتهای بزرگ خارجی داخل ایالات متحده اقتدار جدیدی به دست آورده است. در واقع همگی آنها می‌دانند که بازار ایالات

متحده آمریکا بزرگ‌ترین و سودآورترین بازار است. این قدرت برخاسته از این واقعیت است که ۳۴٪ بزرگ‌ترین شرکتهای چندملیتی در ایالات متحده مرکزیت داده‌اند (در مقایسه با ۱۸٪ که در ژاپن هستند)، جدا از اهمیتی که بازار آمریکا در هر استراتژی جهانی تجاری دارد.

۷-۲۹

آموزشی ملل متحد در حدود هفت برابر متعدد و ارزش‌های دموکراسی و حقوق بشر بزرگ‌ترین صادرکننده برنامه‌های تلویزیونی آمریکایی نفوذ بین‌المللی را اعمال می‌کند. کشورهای اروپایی غربی از نهادهای دموکراتیک خود قدرت نرم را به دست می‌آورند، اما آزادی همچنین تنها شبکه جهانی پخش فیلم را در اختیار خود گرفته است. اگرچه فیلمهای آمریکایی تنها ۶۷٪ تمامی فیلمهای تولید شده را شامل می‌شود، اما آنها حدود ۵۰٪ نمایش جهانی را از آن خود ساخته‌اند. در سال ۱۹۸۱ ایالات متحده عهده دار ۸۰٪ پردازش و جایه جایی اطلاعات در سطح جهانی شده بود. زبان آمریکایی زبان رسمی اقتصاد جهانی شده است. اخیراً آشپزی و کالاهای مصرفی ژاپنی متداول‌تر شده است، با این وجود، با توجه به تقاضای بی‌حد و حصر برای مجموعه‌ای از ارزشها که برآمده از سلطه آمریکا بر ارتباطات مردمی است، به نظر می‌رسد فراورده‌های ژاپنی از انسجام کمتری برخوردار هستند. موقعيت بخش تولیدی ژاپن منبع مهمی از قدرت نرم را برای این کشور فراهم ساخته است، اما ژاپن تا اندازه‌ای به دلیل خودبینی فرهنگ خودش محدود شده است. ژاپن در پذیرش فن آوری خارجی فوق العاده موفق، اما نسبت به پذیرش افراد خارجی به مراتب بی‌میل تر بوده است. ژاپنیها زیادی نگران فقدان بین‌المللی شدن و شکست خود در شکل بخشی به پیامی گستردۀ هستند.

آمریکاییها به راستی نگران شکل آینده جهان بعد از جنگ سرد شده‌اند، اما اگر این نگرانی به عنوان زوال آمریکا در نظر گرفته شود باشد. اما صراحةً فرهنگی آمریکا نزد اقوام و نه توزیع قدرت، اشتباه است. با این وجود،

در ژوئن ۱۹۸۹، بعد از انتقاد رئیس جمهور جرج بوش از حکومت چین به خاطر کشتار دانشجویان معارض، مردم عادی چین بیشتر از قبل حامی ایالات متحده به نظر می‌رسیدند، سرانجام با فرستادن یک هیئت بلندپایه به پکن برای برقراری صلح، بوش برخی از منابع قدرت نرم را برباد داد. زمانی که ایده آنها منبع مهم قدرت هستند، تمایز کلاسیک میان لیبرالیسم و سیاست واقعی یا رآل پلیتک شفاف‌تر می‌شود. واقع‌گرایی که تنها بر توازن قدرت سخت تکیه می‌کند، قدرت ایده‌های فراملی را از دست خواهد داد.

آمریکاییها به راستی نگران شکل آینده جهان بعد از جنگ سرد شده‌اند، اما اگر این نگرانی به عنوان زوال آمریکا در نظر گرفته شود باشد. اما صراحةً فرهنگی آمریکا نزد اقوام

واقعیت که مالیات‌های ایالات متحده درصد کوچک‌تری از تولید ناخالص ملی این کشور را نسبت به کشورهای پیشرفته صنعتی نشان می‌دهند، این امر نشان دهنده مسئله رهبری سیاست داخلی است تا زوال اقتصادی بلندمدت. همان‌گونه که در گذشته بارها اتفاق افتاده است، ترکیب منابعی که قدرت بین‌المللی را شکل می‌بخشد، تغییر می‌کند. با توجه به جنگهای جهانی که ملازم چرخه‌ای از تنازعات هژمونیک یا برتری جویانه است، نمی‌توان استنباط کرد که جهان باید منتظر تکرار این جنگها و تنازعات باشد. ایالات متحده نسبت به هر کشور دیگر، منابع قدرت سخت افزار سنتی‌تری را نگهداری می‌کند. ایالات متحده برای حفظ رهبری خود در عرصه‌های جدید وابستگی متقابل فرامی‌کند، از منابع نهادینه و ایدئولوژیک نرم نیز برخوردار است. به این مفهوم، وضعیت فعلی تاحدی با وضعیت بریتانیا در آغاز قرن متفاوت است. کنار نهادن مقایسه‌های تاریخی و پذیرش نظریه‌های تعیین‌بخش و نادرست سیاسی که بدتر از نظریه‌های نسبتاً آکادمیک هستند؛ ممکن است آمریکاییها را از مسائل حقیقی که با آنها مواجه‌اند، غافل کند. مشکل قدرت ایالات متحده بعد از جنگ سرد بیشتر چالشهای برآمده از بهم پیوستگی متقابل فرامی‌است، تا چالشهای جدید برای هژمونی یا قدرت برتر.

نگرانی از زوال آمریکا در صورتی که به «از خود راضی بودن آمریکاییها» پایان بخشد، ممکن است به حال ایالات متحده مفید باشد و آنها را به سوی حل مسائل مهم داخلی خود ترغیب نماید، هر چند ناظرین انتخابات می‌فهمند که نگرانی بیش از اندازه درباره زوال آمریکا افکار عمومی آمریکارا به سوی سیاستهای حمایت از محصولات داخلی و سیاستهای ملی گرایانه معطوف می‌سازد که این امر می‌تواند توانایی ایالات متحده را مقید به انطباق با مسائلی نماید که بر ساخته بهم پیوستگی‌های روبه رشد بین‌المللی هستند. در اینجا هیچ فضیلتی برای اغراق یا کتمان توانایی و قدرت آمریکا وجود ندارد. گذشته به سوی شکست در انطباق‌پذیری و آینده به سوی پاسخهای نامتناسبی از قبیل تهدید ژاپن به عنوان دشمن جدید به جای اتحاد جماهیر شوروی رهمنون می‌کند.

ایالات متحده به عنوان ثروتمندترین کشور جهان، باید بتواند هم از عهده تعهدات بین‌المللی اش و هم از عهده سرمایه‌گذاری‌های داخلی اش برآید. آمریکا ثروتمند است، اما در فرآیندهای سیاسی خود فقیر عمل می‌کند. بی‌شک تولید ناخالص ملی بیش از دویابری است که در سال ۱۹۶۰ بود، اما امروزه آمریکاییها مقدار بسیار کمی از آن را صرف رهبری بین‌المللی می‌کنند. دید حاکم این است «ما نمی‌توانیم از عهده آن برآییم». علی‌رغم این

۳۸۰

۳۸۰